

Ekspertyza programów
informacyjnych głównych
wydań TVP1 *Wiadomości*,
TVN *Fakty*, Polsat
Wydarzenia

na zlecenie KRRiT

z okresu 4.02.2016 r. do 11.02.2016 r.

Raport końcowy

Warszawa, marzec 2016

Założenia i cele badania

Cele badania:

- ustalenie, **na ile główne wydania programu informacyjnego Wiadomości realizują obowiązki i powinności nadawcy publicznego**, wynikające z art. 21pkt. 1 i 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji
- odpowiedź na pytanie czy główne wydania programu informacyjnego TVP-1 **Wiadomości cechują się szczególnie na tle programów stacji komercyjnych „pluralizmem, bezstronnością, wyważeniem i niezależnością oraz innowacyjnością, wysoka jakością i integralnością przekazu”** (jak nakazuje to w/w art. ustawy)

Metoda:

- **Ilościowo-jakościowa analiza zawartości - opis zawartości treściowej, sposobu konstruowania informacji (newsów) oraz dziennikarskich standardów warsztatowych telewizyjnych audycji informacyjnych**

Analizowane programy (próba):

- **8 wydań** Wiadomości (TVP-1), Fakty (TVN), Wydarzenia (Polsat); wyemitowanych w dniach 4 – 11 lutego 2016 roku (łącznie 24 audycje informacyjne)

Jednostka analizy:

- **jednostką analizy był news** pojmowany jako wydzielona struktura audycji - w programach objętych analizą znalazło się 224 newsy, w tym: w programie TVP1 Wiadomości – 71 newsów; w programie TVN Fakty – 73 newsy; w programie stacji Polsat Wydarzenia – 80 newsów

Data:

- ekspertyzę wykonano **w okresie 10 – 31 marca 2016 roku**, na podstawie umowy zawartej dnia 16.03. 2016 r.

Trzy główne wymiary
analizy ilościowej:

- **(POZIOM MAKRO)** Ramy strukturalno - tematyczne - o czym mówiono?
- **(POZIOM MEZO)** Obraz świata przedstawionego – co jest ważne i co z tego wynika?
- **(POZIOM MIKRO)** Sposób konstrukcji newsów (standardy warsztatu dziennikarskiego) – w jaki sposób mówiono?

Dodatkowa jakościowa analiza:

Spis tematów pojawiających się w prasie

- Pogłębiona analiza wyselekcjonowanych newsów pod kątem opisu cech swoistych (tj. właściwego dla nich sposobu opisu rzeczywistości).
Analizie poddano:
 - **Relacje na temat powołania tzw. podkomisji smoleńskiej** (4 lutego 2016): relacja Wiadomości (4 lutego 2016, czas: 4:52; reporter: Bartłomiej Graczyk); relacja Faktów (4 lutego 2016, czas: 7:05, reporter Maciej Knapik, Jakub Sobieniowski); relacja Wydarzeń (4 lutego 2016, czas 3:38, reporter Grzegorz Kępka);
 - **Relacje z wizyty Davida Camerona w Warszawie** (5 lutego 2016): relacja Wiadomości (TVP1, 5 lutego 2016, czas 3:32, reporter Jarosław Olechowski); relacja Faktów (5 lutego 2016, czas: 3:37, reporter: Jakub Sobieniowski); relacja Wydarzeń (5 lutego 2016, czas: 3:00, reporter: Jan Mikruta);
 - **News na temat wywiadu Tomasza Arabskiego** (Wiadomości, TVP1, 5 lutego 2016, czas: 3:14, reporter: Bartłomiej Graczyk);
 - **News na temat wyroku w sprawie katastrofy w kopalni Halemba** (Wiadomości TVP1, 10 lutego 2016, czas: 2:41, reporter: Anna Hałas-Michalska)
- Spis tematów prasowych - dodatkowym materiałem poglądowym

Arkusz programu
Microsoft Excel

POZIOM MAKRO - ramy strukturalno - tematyczne

W analizowanym okresie (4-11 lutego 2016) uwaga wydawców we wszystkich stacjach koncentrowała się głównie wokół **aktualnych wydarzeń inspirowanych działaniami Rządu**. W tym okresie szczegółowo relacjonowano i komentowano:

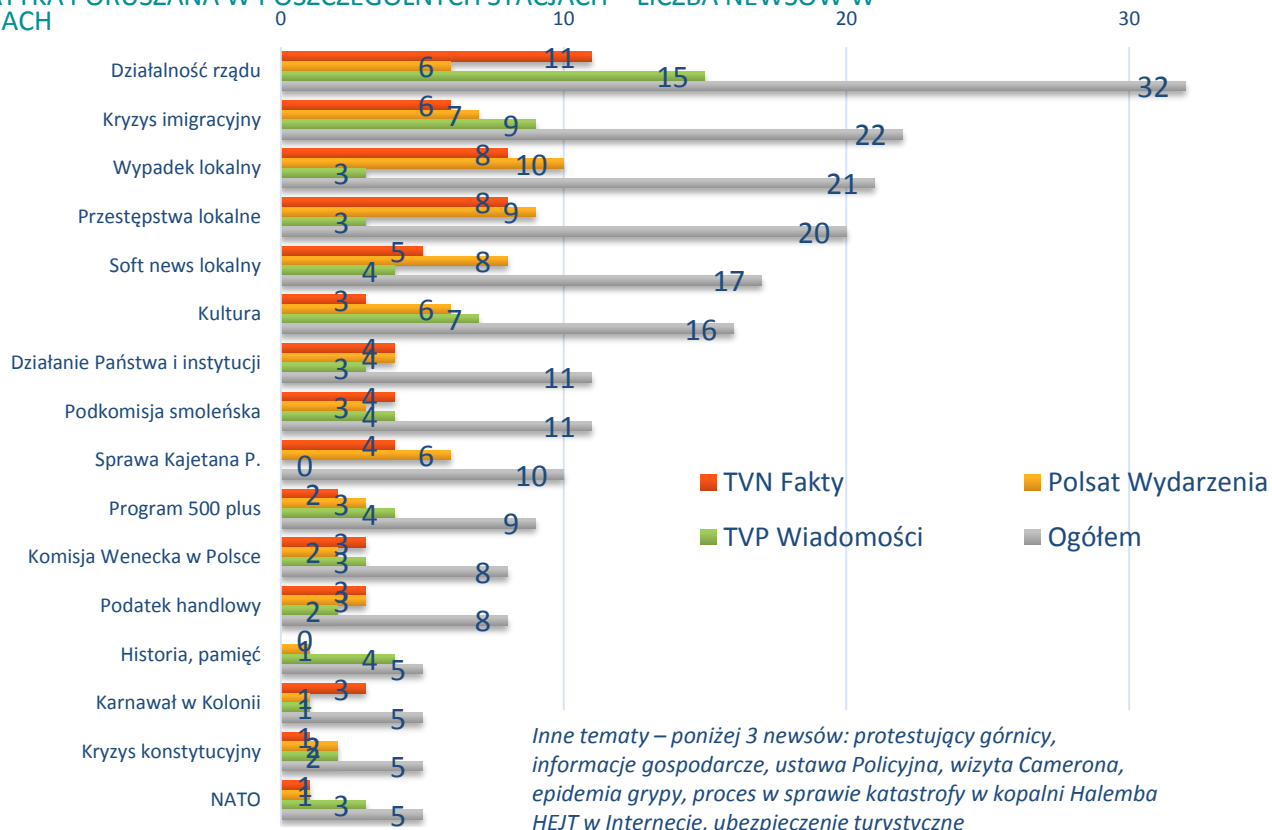
- **wizytę B. Szydło w Londynie i w Budapeszcie**
- **rewizytę D. Camerona w Warszawie**
- **efekty unijnej polityki imigracyjnej** na tle narastającego kryzysu humanitarnego związanego o ogromną liczbą uchodźców w Europie
- **wizytę Komisji Weneckiej** na tle narastającego kryzysu konstytucyjnego i wewnętrznych sporów z opozycją

Na gruncie lokalnym wszystkie stacje szczegółowo rozliczały działania Rządu w obszarze wypełniania wyborczych zapowiedzi i obietnic:

- na plan pierwszy wysuwała się **deбата dotycząca programu 500 plus**,
- **podpisanie przez Prezydenta tzw. ustawy policyjnej**
- **wprowadzenie podatku bankowego, planów dotyczących podatku handlowego** i społecznych protestów wokół tych inicjatyw
- utworzenie **podkomisji ds. wyjaśnienia katastrofy smoleńskiej**
- oprócz tego w głównych wydaniach programów informacyjnych pojawiały się także doniesienia na temat aktualnych mniej lub bardziej lokalnych wydarzeń takich jak wypadki i przestępstwa (trzęsienie ziemi na Tajwanie, morderstwo młodej kobiety w Warszawie i poszukiwania sprawcy Kajetana P., 50 edycja rozgrywek Super Bowl w USA itp.).

We wszystkich analizowanych programach dominują informacje dotyczące spraw krajowych; zagranica pojawia raczej sporadycznie jako tło dla lokalnych wydarzeń, lub też jako miejsce wielkich i/lub spektakularnych wydarzeń - klęski żywiołowe, katastrofy lub 50 edycja Super Bowl;

TEMATYKA PORUSZANA W POSZCZEGÓLNYCH STACJACH – LICZBA NEWSÓW W STACJACH

Inne tematy – poniżej 3 newsów: protestujący górnicy, informacje gospodarcze, ustawa Policyjna, wizyta Camerona, epidemia grypy, proces w sprawie katastrofy w kopalni Halemba HEJT w Internecie, ubezpieczenie turystyczne

TVP zdecydowanie silniej koncentruje się na **tematach dotyczących wpływu działań Rządu na sytuację polityczną w kraju**, podczas gdy stacje konkurencyjne prezentują znacznie szersze spektrum wydarzeń.

CZAS POŚWIĘCONY NA POSZCZEGÓLNE TEMATY – (LICZBA NEWSÓW) ŚREDNIA
LICZBA SEKUŃD

	TVN Fakty	Polsat Wydarzenia	TVP Wiadomości	Ogółem
Komisja Wenecka	(3) 194	(2) 204,5	(3) 267,67	224,25
Wizyta Camerona	(1) 217	(1) 180	(1) 212	203
Program 500 plus	(2) 191,50	(3) 192,33	(4) 215,75	202,56
Ustawa Policyjna	(1) 184	(1) 177	(1) 203	188
Protesty górników	(1) 194	(1) 171	(1) 195	186,67
Podkomisja smoleńska	(4) 247,25	(3) 177,67	(4) 131,75	186,27
Kryzys konstytucyjny	(1) 195	(2) 192,5	(2) 171	184,4
Działalność rządu	(11) 167,36	(6) 176,17	(15) 156,07	163,72
Kajetan P	(4) 138,25	(6) 173,83	-	159,6
Podatek handlowy	(3) 166	(3) 150	(2) 125	149,75
Działanie Państwa i instytucji	(4) 141,25	(4) 127,75	(3) 179,33	146,73
Proces w sprawie katastrofy w kopalni Halemba	-	(1) 131	(1) 161	146
informacje gospodarcze	(2) 130,50	(1) 162	-	141
Historia	-	(1) 144	(4) 135,25	137
Imigranci	(6) 115,83	(7) 116,71	(9) 158,22	133,45
Karnawał w Kolonii	(3) 143	(1) 100	(1) 138	133,4
przestępstwo lokalne	(8) 132	(9) 128,22	(3) 143,33	132
soft news lokalny	(5) 145	(8) 108,75	(4) 150,75	129,29
kultura	(3) 92,67	(6) 104,17	(7) 148	121,19
Wypadek lokalny	(8) 114,63	(10) 117,5	(3) 127	117,76
Epidemia grypy	(1) 156	(1) 42	-	99
NATO	(1) 42	(1) 53	(3) 115,33	88,2
Ogółem	149,73	138,03	159,63	148,69

CO JEST NAOBSZERNIEJ REPREZENTOWANE w TVP:

- **wizyta Komisji Weneckiej** – silnie zaznaczona inicjatywa polskiego Rządu w staraniach sprowadzenia Komisji w celu poznania jej stanowiska;
- **debata w sprawie 500 plus, kryzys imigracyjny**
- **polskie starania o rozmieszczenie baz NATO** na wschodniej granicy Unii, który to temat przewijał się wielokrotnie w różnych doniesieniach:

(wizyta Camerona, decyzja Obamy o przeznaczeniu budżetu na rozbudowę infrastruktury wojskowej itp.); często w kontekście informacji wskazujących na zaszłości historyczne na linii Polska-Rosja. (np. materiał z 11 lutego na temat obławy Augustowskiej poprzedzony został informacjami o planach dotyczących wzmocnienia wschodniej flanki NATO, zaś 4 lutego materiał o tym, że Rosjanie bez powodu blokują zarzuty wobec rosyjskich kontrolerów lotu wyemitowany wkrótce po newsie o deklaracjach B. Obamy dotyczących wsparcia NATO).

Najbardziej złożona jest struktura tematyczna newsów w *Wiadomościach* (TVP1) – w 71 newsach poruszono tam 103 różne tematy i 196 wątków tematycznych, co daje odpowiednio współczynnik złożoności: 1,5 dla tematów i 2,8 dla wątków tematycznych.

TEMATYCZNA ZŁOŻONOŚĆ NEWSÓW – LICZBA WĄTKÓW TEMATYCZNYCH Z DANEJ DZIEDZINY ZNALAZŁO SIĘ W ANALIZOWANYCH NEWSACH, (W ILU NEWSACH TE WĄTKI SIĘ POJAWIŁY)

	TVN Fakty	Polsat Wydarzenia	TVP Wiadomości
	wątki (newsy)	wątki (newsy)	wątki (newsy)
Tematyka polityczna	109 (42)	92 (39)	125 (52)
Tematyka gospodarcza	12 (6)	16 (10)	16 (12)
Tematyka kulturalna	11 (11)	16 (12)	15 (11)
Tematyka społeczna	52 (39)	55 (47)	40 (28)
Razem: watki (newsy)	184 (98)	179 (108)	196 (103)
Ogólna liczba newsów	73	80	71
Współczynnik złożoności tematycznej newsa	2,6 (1.3)	2.2 (1.3)	2.8 (1.5)

Ogólnie zauważalna jest bardzo wyraźna **tendencja do łączenia tematów w newsach *Wiadomości*** – np. temat zagrożenia ze strony islamskich imigrantów, który nawet gdy dotyczy wydarzeń, czy też miejsc dość odległych od Polski, też często jest pokazywany w lokalnym kontekście.

Materiał z 4 lutego na temat środków bezpieczeństwa przedsięwziętych w Kolonii (karnawał) poprzedzony został newsem na temat poczucia zagrożenia wśród polskich mieszkańców przygranicznych miasteczek.

Zwraca uwagę fakt wyraźnie dłuższych newsów określonej tematyki, w wydaniach *Wiadomości* w porównaniu do konkurencyjnych stacji. Czasem odbywa się to **kosztem ilości poruszanych tematów**

Brak informacji na temat zbrodni Kajetana P., skrócenie relacji z wizyty Prezydenta w szkole w Lubniu – brak informacji o demonstracji KOD przed szkołą, o czym doniosły zarówno Polsat jak i TVN.

PODSUMOWANIE

Analiza porównawcza czasu poświęconego w serwisach informacyjnych TVP na poszczególne tematy wykazała, że **newsy TVP w istotnie większym stopniu niż newsy pozostałych wydawców**, są skoncentrowane wokół trzech najistotniejszych kwestii:

- **działaniach Państwa i jego instytucji** – wszystkim tym wydarzeniom, które podkreślają osiągnięcia i sukcesy polskiego Rządu, czasem kosztem podania pełnej informacji (wizyta Prezydenta w Lubniu, brak pełnego przedstawienia członków podkomisji smoleńskiej i ich dotychczasowych osiągnięć);
- **rozliczeniem z dalszą i bliższą przeszłością** – szczególnie w kontekście Rosji;
- **kryzysowi imigracyjnemu**, przedstawianemu jako postępująca w obliczu braku skutecznej polityki unijnej katastrofa humanitarna, co doprowadzić może do zagrożenia bezpieczeństwa Polaków (coraz wyraźniej budowane poczucie zagrożenia);

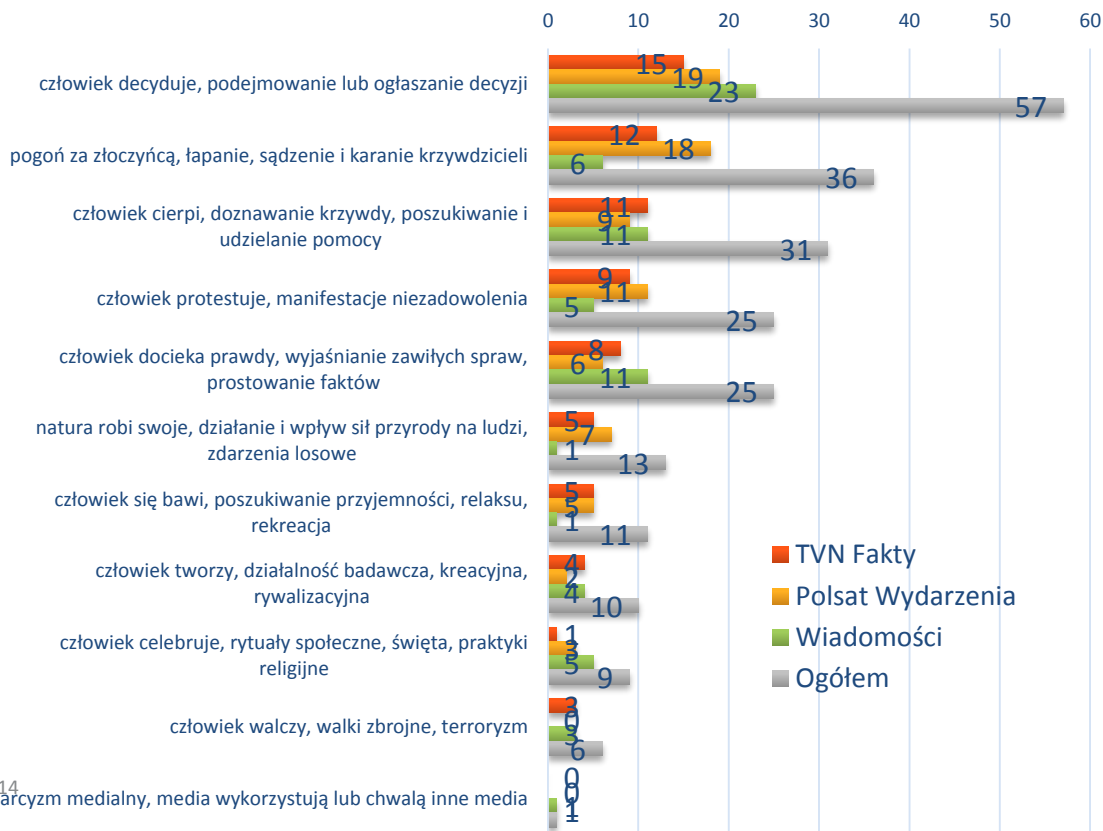
➔ warto podkreślić, że te główne obszary pokazywane są najczęściej jako wymiary współwystępujące – widoczna jest tendencja do zaznaczania ogromnej współzależności między sferą polityki a społeczną;

POZIOM MEZO - obraz świata przedstawionego

We wszystkich programach zdecydowanie **dominują newsy dotyczące podejmowania decyzji**, co wiąże się z eksponowaniem w nich polityki.

RODZAJ LUDZKIEJ AKTYWNOŚCI DEFINIUJĄCY CHARAKTER NEWSA

- podejmowanie decyzji zdecydowanie dominuje w *Wiadomościach* (TVP1) - świat przedstawiony jest tu **monocentryczny, zorientowany głównie na sferę działań politycznych** (szeroko ujmowanych, dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej różnych szczebli).

- w *Wydarzeniach* (Polsat) **podejmowanie decyzji jest wyraźnie równoważone przez pogoń za wszelkiego rodzaju złoczyńcami**. Pozostałe rodzaje aktywności, choć zauważalne nie równoważą tej wyraźnie bipolarnej wizji ludzkiej aktywności.

- najbardziej zróżnicowany i zrównoważony (**policentryczny - dostrzegający szersze spektrum ludzkiej aktywności**) obraz świata pokazują *Fakty* (TVN). Tu też dominuje podejmowanie decyzji, jednak jest równoważone przez inne aktywności;

- Świat *Faktów* i *Wydarzeń* są nieco weselsze, bo tu się ludzi częściej bawią, niż świat *Wiadomości*, gdzie częściej pojawiają się akcenty rytualnej podniosłości i celebry.

Istnieją wyraźne różnice w **budowaniu zaangażowania widzów** pomiędzy poszczególnymi programami informacyjnymi - linia podziału zarysowuje się pomiędzy wydawcą publicznym, a stacjami komercyjnymi

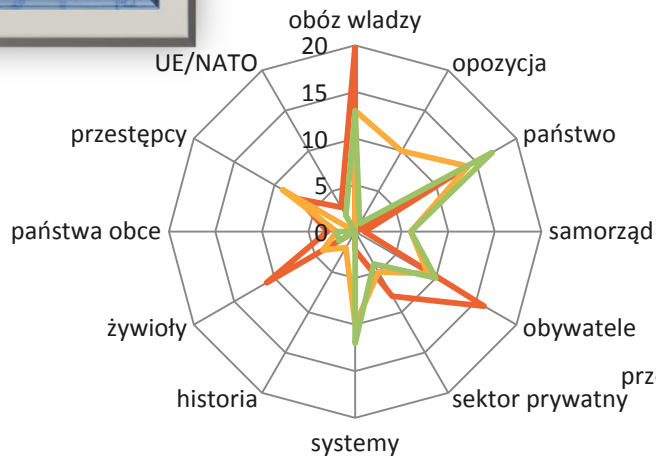
	TVN Fakty	Polsat Wydarzenia	TVP Wiadomości	Ogółem
<i>gwałt, przemoc, ofiary</i>	18	17	11	46
<i>ważne sprawy dla Polski</i>	10	5	18	33
<i>wypadki, katastrofy</i>	12	11	8	31
<i>chorobę, cierpienie, kalectwo</i>	11	5	5	21
<i>plotki, ciekawostki, świat show biznesu,</i>	7	9	2	18
<i>zbiorowe lub indywidualne manifestacje</i>	5	6	3	14
<i>niezgody, fanatyzmu, rasizmu</i>				
<i>ciekawostki, dziwy natury</i>	4	7	3	14
<i>znane i sławne postacie, celebrities</i>	0	2	4	6
<i>seks, prostytutkę, erotykę, obsceniczność</i>	2	1	0	3
<i>wulgarne gesty, zachowania, określenia,</i>				
<i>napisy</i>	1	1	0	2
Ogółem	70	64	54	
<i>poprawa indywidualnej sytuacji jednostki</i>	5	5	13	23
<i>pogorszenie sytuacji jednostki</i>	2	4	1	7
Ogółem	7	9	14	
<i>budowanie atmosfery zagrożenia</i>	5	7	11	23
<i>sytuacje i zdarzenia komiczne</i>	3	1	1	5
<i>ostre, przeszywające dźwięki, okrzyki</i>	0	2	1	3
<i>inne obrazy lub sygnały pobudzające lub</i>				
<i>skupiające uwagę</i>	0	0	1	1
Ogółem	8	10	14	
<i>niesprawiedliwość, nieudolność Państwa,</i>				
<i>obniżenie autorytetu instytucji</i>	29	20	5	54
<i>Państwowych</i>				
<i>konieczność rozliczenia z przeszłością</i>	3	4	11	18
<i>sugerowanie kłamstwa, perfidii aktorom</i>	7	7	4	18
Ogółem	39	31	20	
Ogółem	73	80	71	224

BUDOWANIE ZAANGAŻOWANIA WIDZA

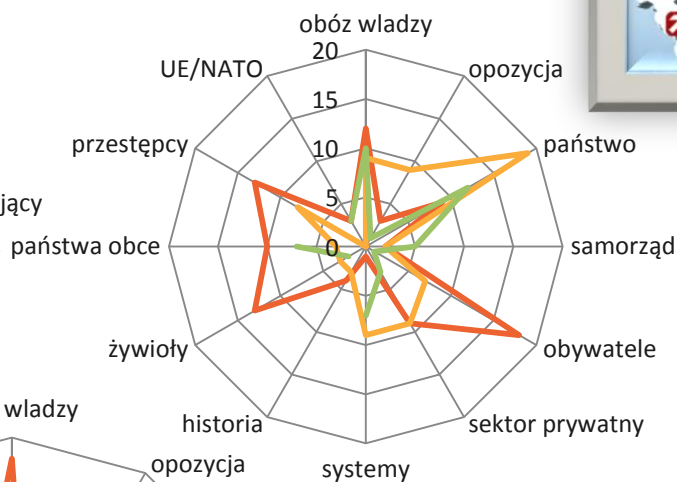
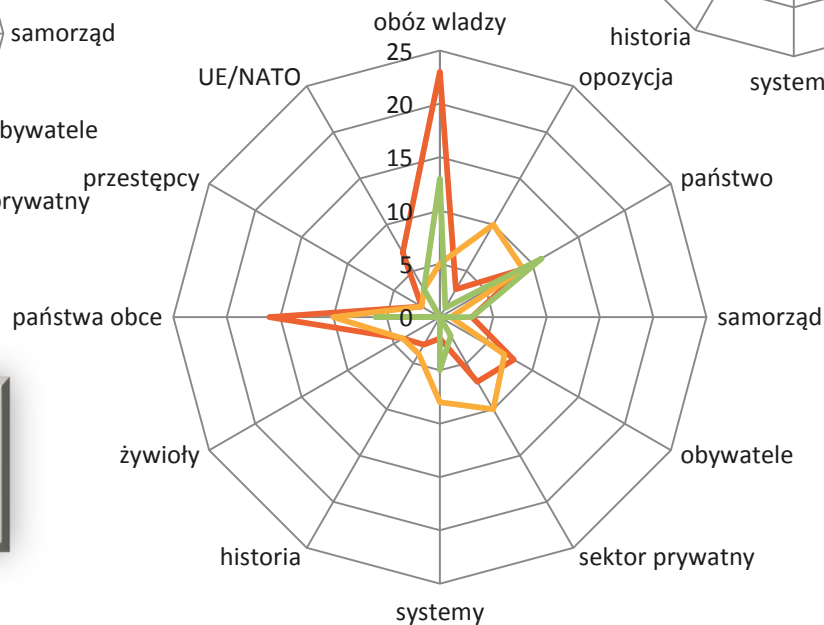
Cztery główne sposoby wzbudzania zainteresowania audytorium.

- **temat i jego waga**
- akcentowania **osobistego odniesienia** (relewancji) –sugerowanie czy prezentowane fakty wpłyną na indywidualną sytuację jednostki – pogorszą ją, lub polepszą.
- **wzbudzenie określonej reakcji na poziomie emocjonalnym** (rozbawienia, strachu itp.).
- **pozostawienie określonego wrażenia** na temat relacjonowanych wydarzeń – w tej grupie będą mieścić się wszelkie techniki i środki wyrazu, których celem jest poprzez sugerowanie sposobu rozumienia i interpretacji prezentowanych informacji, nadanie pewnego tonu, czy też wymowy faktom, które mają budować spójną wizję i obraz świata przedstawionego w poszczególnych programach informacyjnych.

Świat przedstawiony w poszczególnych stacjach

- Czynniki sprawczy
- Czynniki przeciwdziałający
- Czynniki rozstrzygający

PODSUMOWANIE – OBRAZ ŚWIATA

WIADOMOŚCI TVP

świat **monocentryczny**, mocno zawężony do sfery politycznej, silne napięcia między obozem władzy a opozycją polityczną;

ważne w nim jest to, co jest ważne dla Polski, co więcej jest ważne, bo ma szansę na poprawę indywidualnej sytuacji jednostki;

rządowa propaganda sukcesu akcentująca pozytywne efekty działań Rządu;

zainteresowanie i akcentowanie **ważności przeszłości** - konieczność „rozliczenia” przeszłości, kultywowania pamięci, obrony historii („historia sama się nie obroni”) stanowi oś tematyczną wielu newsów;

silna **tendencja budowania poczucia zagrożenia** ze strony sił zewnętrznych (imigranci, Rosja) jak i wewnętrznych (opozycja „poprzedni Rząd”) co w sumie stwarza obraz świata jako **podwójnie obłąkanej twierdzy**;

FAKTY TVN

świat **policentryczny** i zdecydowanie bardziej różnorodny

szersze spektrum ludzkiej aktywności, niż tylko polityka - oprócz relacjonowania wydarzeń i działań ekipy rządzącej dostarczenie też **wyjaśnień dotyczących ich potencjalnych efektów** i skutków w sferze społecznej;

brak neutralności prezentowanego stanowiska – widoczna podejrzliwość, a nawet niechęć do polityków i partii rządzącej;

tendencja do prezentowania **obrazu państwa i jego instytucji jako niewydolnych oraz nieudolnie rządzonych**, zaś przedstawiciele obozu władzy często są przedstawiani w negatywnym świetle jako osoby **niegodne, nierzetelne i nie zawsze o czystych intencjach**;

WYDARZENIA POLSAT

świat zdecydowanie **bardziej prosty**, raczej **zdystansowany do polityki**, koncentrujący się dookoła **codzienności i „niecodzienności”**, ale zawsze raczej z perspektywy zwykłego człowieka;

wyraźne jest tu **oddzielenie świata polityki od życia zwykłych ludzi** – tak jakby te sfery nie do końca były ze sobą spójne i powiązane;

istotnym elementem w tym świecie są wszystkie **elementy zakłócające naturalny bieg rzeczy** (przestępcy, żywioły, wypadki losowe), których działania i efekty są dodatkowo podkreślane w celu wzmocnienia sensacyjności relacjonowanych wydarzeń;

POZIOM MIKRO - sposób konstrukcji newsów (warsztat)

ANALIZA WARSZTATU DZIENNIKARSKIEGO

Analiza ilościowa objęła następujące elementy konstrukcyjne newsów:

- **Oryginalność** (powód relacji, inspiracja)
- **Źródło informacji** (kto, lub co jest źródłem)
- **Sposób zapowiedzi newsa** (określenie przedmiotu relacji, szczegółowość, określenia wartościujące)
- **Sposób (forma) prezentowania** informacji faktograficznych (rodzaje materiałów reporterskich)
- **Wielostronność, zróżnicowanie i zrównoważenie** opisu zdarzeń
- **Przyczyny, wyjaśnienia i skutki** relacjonowanych zdarzeń
- **Komentarze** (oceny i tendencje)

WARSZTAT DZIENNIKARSKI – ELEMENTY OCENY

	TVN Fakty	Polsat Wydarzenia	TVP1 Wiadomości
Średnia liczba źródeł w jednym newsie	3,15	2,90	3,00
Złożoność form prezentacji informacji	3,50	3,20	3,30

	TVN Fakty	Polsat Wydarzenia	TVP1 Wiadomości
Newsy neutralne/zrównoważone	70%	70%	56%
Newsy wartościujące/niezrównoważone	30%	30%	44%

	TVN Fakty	Polsat Wydarzenia	TVP1 Wiadomości
Opis zdarzenia	100%	100%	100%
Przyczyna zdarzenia	98,60%	98,80%	98,60%
Wyjaśnienia opisywanych zdarzeń	90,40%	96,20%	97,20%
Skutki zdarzeń	37%	43%	30%

WARSZTAT DZIENNIKARSKI – KOMENTARZE

	TVN Fakty	Polsat Wydarzenia	TVP1 Wiadomości
Komentarz	78%	72%	69%
komentarz neutralny, wyważony, zrównoważony	26%	38%	27%
komentarz negatywny	46%	40%	39%
komentarz pozytywny	14%	10%	20%
komentarz ambiwalentny	12%	12%	6%

	TVN Fakty	Polsat Wydarzenia	TVP1 Wiadomości
Dramaturgia zdarzeń	35%	29%	35%
Sprawy ludzkie	37%	38%	27%
Moralizatorstwo	7%	14%	22%
Humor, ironia, kpina	14%	3%	0%
Siły wyższe	2%	7%	4%
Autorytet komentującego	2%	2%	8%

PODSUMOWANIE – WARSZTAT

WIADOMOŚCI TVP

czynnikiem inspirującym proces redakcyjny są działania władz i instytucji państwowych oraz ważne wydarzenia polityczne – inne źródła inspiracji mają znaczenie marginalne

przeważa dwustronny i wielostronny opis zdarzeń, jednak różne punkty widzenia są często nierównoważne;

blisko połowa relacji zawiera **określenia silnie wartościujące** (jednostronne bądź dwustronne) ale nie zrównoważone → tendencyjność przekazu;

niewielka część newsów zawiera informacje **odnośnie potencjalnych skutków** zdarzeń (jednak tam, gdzie kwestę tę podjęto, jest ona ujmowana szczegółowo, analitycznie;

widoczny jest większy niż u konkurencji odsetek newsów nie opatrzonych komentarzem, jeśli się one pojawiają – koncentrują się na dramatycznej stronie zdarzeń, nieco mniej niż konkurencja zajmują się sprawami ludzkimi, za to **wyraźnie częściej pojawiają się w nich elementy moralizatorstwa i oceny moralnej**.

FAKTY TVN

zauważalnie **mniejszy (niż w TVP1) odsetek newsów inspirowanych przez działania władz i wydarzenia polityczne** oraz znaczący udział w programie newsów oryginalnych

niedużo **większe zróżnicowanie źródeł** informacji; **szeroki wachlarz środków prezentacji** informacji;

mniejszy nacisk na przeszłe zdarzenia i zaszłości historyczne;

w wyjaśnieniach charakteru zdarzeń jest wyraźnie **więcej niż u konkurencji konfrontacyjnych zestawień** wypowiedzi uczestników zdarzeń;

silny **nacisk na kompleksową analizę skutków** w sferze instytucjonalnej oraz możliwe następstwa w sferze życia społecznego prezentowanych wydarzeń;

częściej jest obecny komentarz i najczęściej jest to **komentarz krytyczny, zawierający głównie oceny negatywne**, kładący nacisk na sprawy ludzkie i dramaturgię zdarzeń, ale raczej stroniący od moralizatorstwa, **chętniej za to używający elementów ironii, kpiny, humoru**.

WYDARZENIA POLSAT

najmniej newsów inspirowanych działaniami władz i instytucji państwowych oraz znaczącymi wydarzeniami

najwięcej w nim newsów, co do których nie można określić ani źródła inspiracji, ani szczególnego powodu zajęcia się sprawą;

częściej niż inne programy starają się określić **możliwe następstwa opisywanych zdarzeń**, ale podobnie jak tamte programy zawężają je do spodziewanych zdarzeń i zmian instytucjonalnych, w nieco mniejszym stopniu uwzględniając skutki społeczne;

komentarze, częstsze niż w Wiadomościach i rzadsze niż w Faktach, choć tu też jest **sporo ocen negatywnych, są one równoważone przez komentarze neutralne**, komentarze pozytywne oraz zawierające oceny trudne do jednoznacznego sklasyfikowania;

komentarze kładą nacisk na sprawy ludzkie i dramaturgię zdarzeń, ale nie stronią od okazjonalnego moralizatorstwa i przypominania o mocy sił wyższych.

Wnioski

TARGET MEDIOWY

WIADOMOŚCI TVP

Działa na mocy ustawy o radiofonii i telewizji, która stawia przed nim określone zadania i nakłada szereg powinności, zdefiniowanych w artykule 21 ustawy; jego programy mają być kierowane do ogółu społeczeństwa oraz spełniać określone w ustawie kryteria merytoryczne i jakościowe.

FAKTY TVN

ludzie młodzi i w średnim wieku, wykształceni, aktywni zawodowo i społecznie, żyjący w dużych skupiskach miejskich, krytycznie nastawionych do rzeczywistości, mających ambicje i plany, żądnych sukcesu, ceniących zdecydowanie liberalne wartości i wolność osobistą.

Tacy odbiorcy oczekują programu żywego i dynamicznego, kładącego silny akcent na dramaturgię zdarzeń i narracyjne zwroty, krytycznego, nie stroniącego od ostrych, nawet skrajnych ocen, równoważonych przez ironiczny dystans do zdarzeń. Sprawy polityczne i społeczne oraz wszelkie inne interesują ich w takim zakresie i stopniu, w jakim mogą ich dotyczyć lub zaciekać. I tak chcą je postrzegać, a Fakty starają się je tak przedstawiać.

WYDARZENIA POLSAT

ludzie dojrzały i starsi, nieco gorzej wykształceni, żyjący w mniejszych skupiskach miejskich i na prowincji, mający względnie ustabilizowaną sytuację życiową oraz skromniejsze plany i oczekiwania.

Są bardziej zainteresowani swoimi sprawami niż polityką i problemami społecznymi. Chcą wiedzieć co się dzieje na świecie, ale woleliby się nie denerwować, bo większym zagrożeniem dla nich może być zboczenie i oprych tu niż skłócenie politycy tam. Od programu oczekują, żeby im w sposób prosty i zrozumiały tłumaczył rzeczywistość, nie zmuszając ich do przesadnego wysiłku myślowego, lubią też różnego rodzaju ciekawostki i migawki z wielkiego świata.

POWINNOŚCI

WIADOMOŚCI TVP

FAKTY TVN

WYDARZENIA POLSAT

Art. 21pkt. 1 i 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji. Przekaz ma cechować się „pluralizmem, bezstronnością, wyważeniem i niezależnością oraz innowacyjnością, wysoką jakością i integralnością przekazu”

Nadawcy prywatni, na których prawo nie nakłada żadnych szczególnych zadań ani powinności.

TŁO DZIAŁANIA TVP

Kontrola powinności: regulator krajowy, czyli KKRiT.

Jednak po ostatniej nowelizacji ustawy kontrolę nad mediami publicznymi przejął minister Skarbu Państwa, czyli polityk i przedstawiciel partii rządzącej.

Media nominalnie: publiczne → faktycznie: media partyjne.

Komplikacja sytuacji dziennikarzy (i nie tylko), którzy muszą działać w swoistym systemie dwuwładzy:

nominalnie władzy prawa (ustawa), realnie władzy politycznych nominatów.

Ich sytuacja zawodowa skomplikowała się tak dalece, że spora grupa dziennikarzy i pracowników redakcyjnych związanych z programem *Wiadomości* dobrowolnie lub pod przymusem zrezygnowała z pracy w TVP.

WNIOSKI

Rozumiejąc złożoność obecnej sytuacji nie można tych zarzutów kierować bezpośrednio do dziennikarzy, gdyż swoboda ich działania, a zatem i zawodowa odpowiedzialność, zostały ograniczone. Trzymając się zatem litery prawa uwagi te należy kierować pod adresem produktu, czyli *Wiadomości* jako takich, czyli ukazującego się na ekranie wytworu instytucji.

Wyniki przeprowadzonej i opisanej w niniejszym raporcie analizy zawartości programu *Wiadomości* dają podstawę do jego niezwykle **krytycznej oceny**.

Chodzi nie tylko o mankamenty ustalone w analizie ilościowej, ale także o niepokojące naruszenia prawa i etyki dziennikarskiej, o których mowa w części raportu zawierającej jakościowe analizy wybranych newsów.

WNIOSKI

W newsach dotyczących wydarzeń politycznych z reguły uwzględniano głosy opozycji parlamentarnej, jednak zwykle były to wypowiedzi krótsze i bardziej ogólne, funkcjonujące w przekazie na zasadzie: opozycja jak zwykle atakuje rząd i nie ma nic konkretnego do zaproponowania, a jak już coś zaproponuje (np. projekt PO w sprawie Rodzina 500+), to tylko dla propagandowego efektu.

Testem na pluralizm informacji w analizowanym okresie był też m.in. społeczny protest przed pałacem prezydenta RP przeciwko nowelizacji ustawy o policji – protest pokazano poprawnie, ale relacja reportera starała się odwrócić uwagę od jego istoty i zdyskredytować protestujących. W efekcie widz nie wiedział o co chodzi protestującym.

Wymóg pluralizmu przekazywanych informacji i punktów widzenia w analizowanych wydaniach programu *Wiadomości* realizowany był w ograniczonym zakresie.

WNIOSKI

Wymóg bezstronności relacji praktycznie w żadnej istotnej kwestii politycznej nie został dotrzymany.

Dobitnym tego przykładem (omówionym szczegółowo w analizie jakościowej) była relacja z powołania przez min. A. Macierewicza tzw. podkomisji smoleńskiej, zrealizowana całkowicie z perspektywy tegoż ministra, pomijająca i ukrywająca wszelkie okoliczności, które mogłyby podważyć wiarygodność i szczerść jego deklaracji, co media konkurencyjne wyeksponowały dobitnie.

WNIOSKI

Wymóg wyważenia generalnie nie jest przestrzegany

Świadczą o tym wyniki analizy struktury tematycznej newsów, konstrukcji świata w nich przedstawionego, a także wyniki analizy warsztatowej. Wszystkie one w mniejszym, lub większym stopniu dowodzą tendencyjności relacji dotyczących polityki, a one dominowały w analizowanych wydaniach *Wiadomości*

WNIOSKI

Wymóg niezależności został pogwałcony w sposób ewidentny w badanym okresie przynajmniej dwa razy (ale na podstawie szeregu innych spostrzeżeń wolno podejrzewać, że w ogóle nie jest respektowany).

Jeden z tych przykładów dotyczy insynuacji pod adresem D. Tuska (w zawiązku z wizytą D. Camerona w Warszawie), drugi relacji na temat wywiadu T. Arabskiego (szczegóły w podsumowaniu analizy jakościowej) - tych materiałów i w takim kształcie żaden niezależny i szanujący się dziennikarz nie mógłby zgłosić do emisji.

WNIOSKI

Wymóg innowacyjności i wysokiej jakości przekazu.

O tym, że *Wiadomości* nie troszczą się należycie o jakość przekazywanych newsów świadczą dobitnie wyniki analizy warsztatu dziennikarskiego.

DZIĘKUJEMY

Prof. Maciej Mrozowski

Tatiana Popadiak-Kuligowska